

DEpSTA Dějiny starověku – podzim 2021

Tematické okruhy ke zkoušce - část věnovaná starověkému Římu

Vyučující: dr. Pavlína Mazáčová

1) Počátky Říma – legendy a skutečnost

- prameny
- vznik Říma
- podíl Etrusků na budování Říma a jeho kultuře

2) Archaické období římských dějin

- společnost a správa
- Servius Tullius a ústava v archaickém Římě
- význam archaického Říma

3) Instituce římské republiky

- Raná římská republika – prameny (nápisy, spisy)
 - zánik etruské moci v Římě
- Ovládnutí Itálie Římany
 - boje Římanů s Latiny, Kelty, Samnity; Veje
 - Římané a řecká města, král Pyrrhos
- Vnitřní vývoj Římské republiky
 - Patricijové; plebejové; římské občanství; zákony dvanácti desek
- Římský městský stát
 - Nobilita; senát; sněmy; úřednická správa – konzulové, diktátor, praetor, cenzor, quaestor, aedil; tribunové lidu
 - Armáda
 - Hospodářství (také silnice)
 - Společnost
 - Kultura a náboženství
- Římští spojenci, municipia, kolonie římských občanů

4) Války, provincie, otroci

- Prameny (Livius, Portius Cato Starší)
- Boj Říma o hegemonii v západním Středomoří
 - Kartaginci v Hispánii
 - První punská válka – Hannibal, bitva u Kann, Filip Makedonský
 - Druhá punská válka
- Zásahy Říma ve východním Středomoří
 - V Makedonii, v Řecku, Antiochos II. Syrský
- Konečné vítězství Říma nad Makedonií a Kartágem
 - Třetí punská válka, zničení Korinthu, dobytí Řecka
- Vnitřní vývoj a organizace římské říše

- Nobilita, správa provincií, jezdecko, otroci, rolníci
- Náboženství, kultura (vliv helénismu)
- Město Řím (architektura, umění doby)

5) Krize republiky

- Prameny (Cicero, Caesar, Plútarchos, Suetonius)
- Počátky krize
 - Zemědělství, latifundie; první a druhé povstání otroků na Sicílii; bratři Gracchové a jejich řešení agrárních problémů
 - Mariova vojenská reforma; Jugurtha; optimáti, populáři
- Sullova diktatura
- Spartakovo povstání, Catilinovo spiknutí, Cicero
- První triumvirát, G. I. Caesar; občanská válka mezi Pompeiem a Caesarem
- Druhý triumvirát; Octavianus
- Římská společnost v době krize republiky
 - Město Řím
 - Provincie
 - Právo
 - Náboženství a kultura
- Římská říše na konci republiky

6) Počátky principátu

- Prameny (nápisy, Horatius, Vergilius)
- Legalizace císařského systému – Octavianus Augustus
 - Kumulace úředních pravomocí – princeps, Maecenas, senát, shromáždění lidu
 - Otroci, armáda, hospodářství
 - Stavební činnost
- Provincie a zahraniční politika – správa provincií, Parthové
- Augustovi následovníci – počátky juliovsko-claudiovské dynastie, Tiberius
- Význam Augustova principátu

7) Římané a naše země

- Lokality, dochované prameny

8) Vrchol principátu

- Prameny (Tacitus, Flavius, Plinius Mladší, Seneka, Suetonius, nápisy, archeologické nálezy)
- Juliovsko-claudiovská dynastie – Tiberius, Caligula, Claudius, Nero
- Flaviovská dynastie – Vespasianus, Titus, Domitianus
- Výbuch Vesuvu, Pompeje
- 1. století – kolonát
- Válka židovská

- Vrcholný rozkvět říše – adoptivní císaři; Traianus, Hadrianus, územní rozmach říše (limes Romanus)

9) Římská kultura a romanizace provincií na vrcholu principátu

- Provincie jako hospodářské těžiště impéria
 - Provinciální města, Kolonát
- Město Řím za císařství – kultura, stavitelství

10) Římský stát a křesťanství; Krize římské říše ve III. století n. l.

- Počátky křesťanství v Římě
- Markomanské války
- Marcus Aurelius, Commodus
- Septimius Severus a jeho nástupci z dynastie
 - Příčiny krize republiky římské, honestiores, humiliores
- Vyvrcholení krize – sociální, hospodářské
- Obnovení jednoty říše – Aurelianus
- Kultura a náboženství v době krize

11) Římský absolutismus a feudální prvky ve vývoji říše

- Prameny – Ammianus Marcellinus, jiné prameny, právní prameny
- Dominát – Diocletianus, tetrarchie, Constantinus, Konstantinopol a Řím
- Křesťané a pohané
- Iulianus Apostata
- Boje s barbary
- Theodosius a rozdělení říše

12) Římané a barbari za velkého stěhování národů

- Obecně ke kmenům – Germáni, Keltové, Markomani, Frankové, Sasové, Sarmati, Slované, Ugrofinové
- Arcadius a Honorius
- Útoky barbarů – Alarich, Vandalové, barbari ve státním aparátu říše
- Rozklad centrální správy
- Barbarské vpády a barbarské státy na území římské říše
 - Hunové, Vandalové
- Konec západořímské říše
- Význam pozdní antiky